

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Закарпатської** області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2024 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Закарпатської області в IV кварталі 2024 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Закарпатської області** у IV кварталі 2024 року свідчать, що зважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників та недостатній попит респонденти очікували скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас респонденти стримано оцінювали перспективи розвитку своїх підприємств у цей період. Очікувалося подальше зростання цін. Девальваційні очікування посилилися.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – 27.3%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.4%;
- зростання цін на споживчі товари та послуги: 63.6% респондентів області очікували, що зростання цін не перевищить 10.0% (як у попередньому кварталі), у цілому по Україні – 46.3%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії, витрати на виробництво (вплив чинника посилюється порівняно з попереднім опитуванням) та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- посилення девальвації національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 90.9% респондентів (у III кварталі 2024 року – 81.8%), у цілому по Україні – 92.8%;
- фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні: баланс відповідей – 0.0% (як у попередньому кварталі) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 1.2%;
- зменшення обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – «мінус» 18.2% (у попередньому кварталі – 0.0%). Водночас респонденти області очікували зростання обсягів реалізації товарів / послуг на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 33.3% (у III кварталі 2024 року – 0.0%) (таблиця). У цілому по Україні – 9.0% та 7.7% відповідно;
- зменшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (як у попередньому кварталі). Водночас очікувалося, що обсяги інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (як у III кварталі 2024 року) (таблиця). У цілому по Україні – «мінус» 1.6% та 9.3% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 27.3% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 6.6%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, нижчими темпами: баланс відповідей – 81.8% (у III кварталі 2024 року – 90.9%). Респонденти також очікували пришвидшення підвищення цін на товари / послуги власного виробництва: баланс відповідей – 72.7% (у попередньому кварталі – 63.6%) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливають вартість трудових ресурсів (вплив чинника посилюється), ціни на енергоносії та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- збільшення витрат на одиницю продукції й на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 45.5% і 54.5% відповідно (45.5% і 36.4% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників і недостатній попит (графік 5).

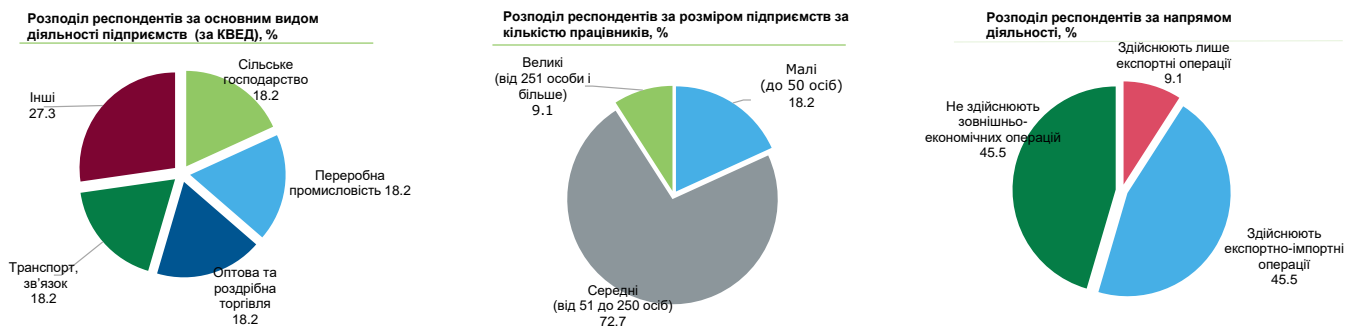
Частка респондентів, які планували брати банківські кредити, становила 27.3% (графік 8). Респонденти надавали перевагу запозиченням у національній валюті. Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали наявність інших джерел фінансування, занадто високі ставки за кредитами та невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання (графік 9).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.5%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

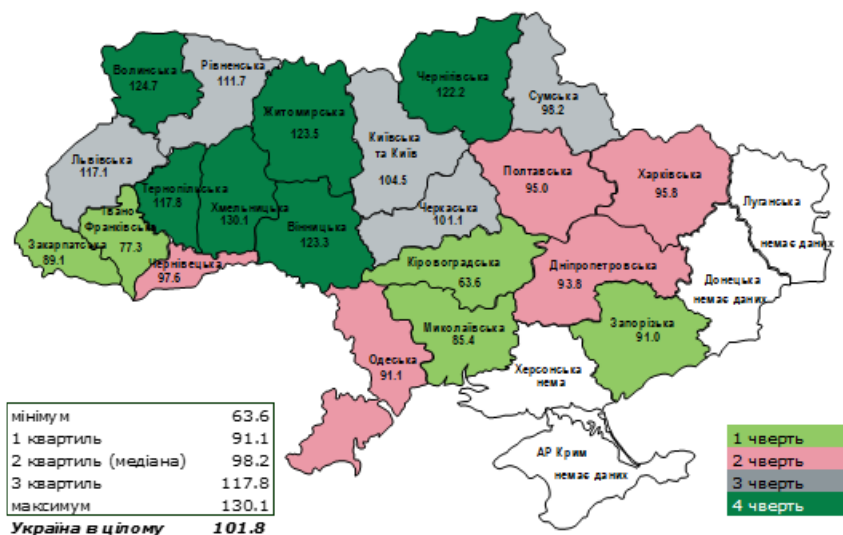
- поточний фінансово-економічний стан підприємств оцінювався як добрий: баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 18.2%), у цілому по Україні – «мінус» 6.1%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва оцінювався як нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 50.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%);
- підприємства області були змушені залучати додаткові виробничі потужності, щоб задовольнити неочікуване збільшення попиту: баланс відповідей – «мінус» 27.3% (у III кварталі 2024 року – «мінус» 18.2%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 31 жовтня – 26 листопада 2024 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Закарпатської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2023 р.	I кв. 2024 р.	II кв. 2024 р.	III кв. 2024 р.	IV кв. 2024 р.
фінансово-економічного стану	-18.2	0.0	9.1	0.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	0.0	0.0	0.0	0.0	-18.2
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-18.2	-18.2	9.1	-9.1	-9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	-9.1	-9.1	-9.1	0.0	0.0
кількості працівників	-9.1	-18.2	-18.2	0.0	-27.3

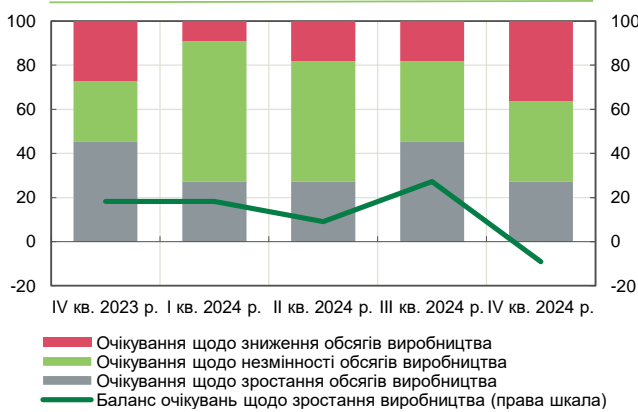
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

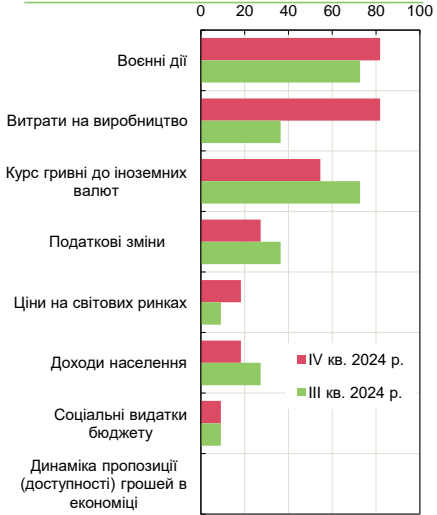
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

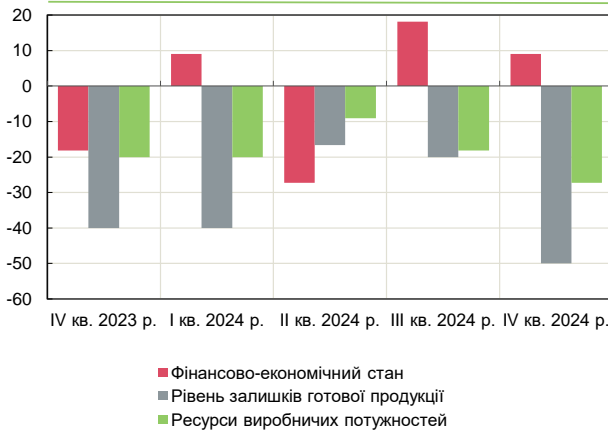
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які зумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

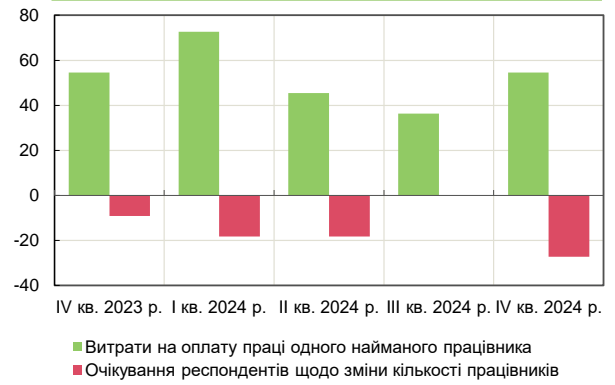
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати праці одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

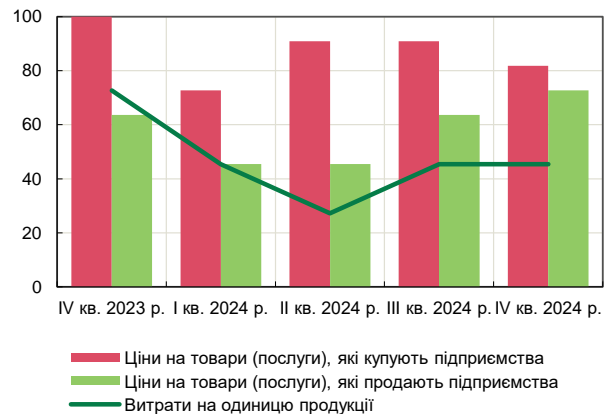
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

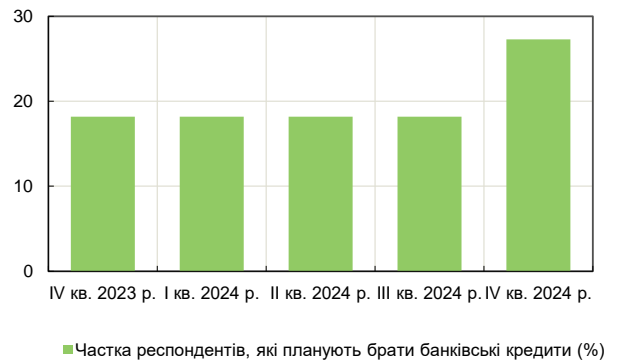
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

Графік 8

Плани респондентів щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

